

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Філологічний факультет

Кафедра методики викладання германських мов

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

 / Гуров С.Ю.

(протокол № 1 від 30.08. 2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 освіта
Спеціальність	014.021 Середня освіта. Англійська мова і література
Освітня програма	«Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша - англійська»

Мелітополь, 2021

Розробник: Тарасенко Т.В. кандидат педагогічних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми

Т.В.Коноваленко

© Мелітополь, 2021 рік
© Тарасенко, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рівень вищої освіти: другий (магістерський), Галузь знань 01 освіта Спеціальність 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література Освітня програма «Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша - англійська»	Обов'язкова	
Блоків* – 2 у тому числі: курсова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		2021/2022-й	2021/2022-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
		Самостійна робота	
	54 год.	78 год.	
Тижневих годин** - 6 год.	Вид контролю Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Міжкультурна комунікація» – розвиток іншомовної комунікативної та соціокультурної компетентності майбутнього вчителя-філолога; формування міжкультурної компетентності шляхом вивчення реалій у нерозривному зв'язку з отриманням студентами екстралінгвістичних і фонових знань з різних аспектів життя країн, де англійська мова є державною. Оволодіння курсом передбачає формування цілісного уявлення про основні проблеми, види й форми міжкультурної комунікації, розвиток мовних навичок та мовленнєвих умінь студентів у сфері сучасної англійської мови, узагальнення та систематизація одержаної студентами мовної та лінгвокраїнознавчої інформації, робота з англомовною лексикою та граматичними конструкціями, з метою створення міцної бази для здійснення комунікативних функцій у різних ситуаціях спілкування з різними носіями мови, що в свою чергу має створити міцну базу для самостійного удосконалення іншомовної комунікативної компетентності.

Завдання навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація»:

1) аналіз у процесі викладання курсу основних теорій міжкультурної комунікації;

2) формування умінь і навичок усної та письмової комунікації, що передбачають володіння інформацією про життя, культуру та побут країн, мова яких вивчається;

3) формування позитивної ідентичності у студентів у якості учасників міжкультурного обміну;

4) формування позитивного ставлення до ідеології міжкультурної толерантності;

5) розвиток умінь і навичок студентів спілкування англійською мовою, аналізу автентичних художніх творів та періодичних видань з метою формування та розвитку міжкультурної компетентності.

Після опанування дисципліни «Міжкультурна комунікація» здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- основні принципи і поняття міжкультурної комунікації;
- інформацію країнознавчого характеру;
- правила міжособистісної та міжкультурної комунікації;
- матеріал про специфіку мислення й поведінки представників різних культур;
- шляхи вирішення культурологічної проблеми пошуку відповідностей в англійській та українській мовах;

вміти :

- спираючись на психофізіологічні механізми сприйняття мовлення, активізуючи спонукально-мотиваційну, аналітико-синтетичну та виконавчу

сфери особистості, оволодіти навичками теоретичного аналізу основних проблем міжкультурної комунікації;

- використовуючи прагматичні тексти (оголошення інформації по радіо, телебаченню, в Інтернеті тощо), фабульні тексти, описи, розповіді, повідомлення, роздуми вміти розуміти сприйняте мовлення і реагувати на нього відповідно до соціокультурних реалій країни, мова якої вивчається;

- спираючись на психологічні механізми процесу породження мовленнєвого висловлювання, вміти долати культурні бар'єри у процесі міжкультурної комунікації.

- володіти навичками забезпечення ефективної міжкультурної комунікації.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування курсом

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), цінувати різноманіття та мультикультурність; діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т. ч. іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 10. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

4. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)

Знання:

ПРН 2 – знання фундаментальних наук для формування світогляду й соціалізації особистості та освоєння загальнопрофесійних дисциплін; передових концептуальних та методологічних досягнень в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей

ПРН 5 – мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку української та іноземних мов, що вивчаються;

Уміння:

ПРН 11 – уміти використовувати в практичній діяльності новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання;

Комунікація:

ПРН 16 – уміння застосовувати отримані знання у процесі вирішення науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових, індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів загалом, кожного учня зокрема і конкретних педагогічних ситуацій; під час розв’язання складних задач і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, у тому числі в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; прогнозувати, проєктувати та моделювати освітній процес;

ПРН 17 – уміти спілкуватися письмово й усно в україномовному та іншомовному соціумі в межах побутового, професійного й наукового спілкування.

5. Програма навчальної дисципліни

Блок 1. «КУЛЬТУРНА СВОЄРІДНІСТЬ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ» CULTURAL UNIQUENESS AND IDENTITY

Тема 1. «Взаємозв’язок та взаємодія світу, культури й мови» The interaction of the world, culture and language

Підтема 1. Актуальність проблеми міжкультурної комунікації в сучасних умовах. Relevance of cross-cultural communication problem in the modern world.

Підтема 2. Теорії й моделі комунікації. Communication Theories and Models.

Тема 2. «Культурна своєрідність та ідентичність» Cultural uniqueness and identity

Підтема 1 (3). Вплив суспільства на культурну ідентичність. The impact of society on cultural identity.

Підтема 2 (4). Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. The problem of understanding in intercultural communication.

Тема 3. «Культурна дистанція та асиметрія у лінгвістиці» Cultural distance and asymmetry in linguistics

Підтема 1(5). Проблема специфіки мовної картини світу в різних етнічних групах. Problem of a specific language picture of the world in different ethnic groups.

Підтема 2(6). Стереотипи у міжкультурній взаємодії. Stereotypes in intercultural interaction.

Блок 2. «МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» INTERCULTURAL COMPETENCE

Тема 4. «Мова й національний характер» Language and national character

Підтема 1(7). Навчання іноземних мов як засобу спілкування на тлі соціального, культурного, політичного життя народу. Learning foreign languages as a means of communication on a background of social, cultural and political life of the nation.

Підтема 2(8). Мова як хранитель культури. Language as a guardian of culture.

Тема 5. «Лінгво-культурологічні паралелі України та англomовних країн»

Підтема 1(9). Причини розходження культурних феноменів у соціокультурних середовищах різних мов. The reasons for the differences in cultural phenomena of social and cultural environments different languages.

Підтема 2(10). Семіотична та парадигматична асиметрія культурних феноменів в українській та англійській мовах. Semiotic asymmetry and paradigmatic cultural phenomena in Ukrainian and English.

Тема 6. «Культурний, мовний та комунікативний аспекти міжкультурної компетентності»

Підтема 1(11). Теоретико-методологічні концепції міжкультурної компетентності. Theoretical and methodological concept of cross-cultural competence.

Підтема 2(12). Толерантність як результат міжкультурної комунікації. Полікультурний простір Мелітополя та Запорізького регіону. Tolerance as a result of cross-cultural and intercultural communication. The multicultural space of Melitopol and the Zaporizhzhia region.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр 3												
Блок 1. «Культурна своєрідність та ідентичність»												
Тема 1. «Взаємозв'язок та взаємодія світу, культури й мови»												
Підтема 1. Актуальність проблеми міжкультурної комунікації в сучасних умовах.	8	2	2			4	8	2				6
Підтема 2. Теорії й моделі комунікації.	7	2				5	7					7
Разом за темою 1	15	4	2			9	15	2				13
Тема 2. «Культурна своєрідність та ідентичність»												
Підтема 1(3). Вплив суспільства на культурну ідентичність.	7	2				5	7					7
Підтема 2(4). Проблема розуміння в міжкультурній комунікації.	8	2	2			4	8		2			6
Разом темою 2	15	4	2			9	15		2			13
Тема 3. «Культурна дистанція та асиметрія у лінгвістиці»												
Підтема 1(5). Проблема специфіки мовної картини світу в різних етнічних групах.	7	2				5	7					7
Підтема 2(6). Стереотипи у міжкультурній взаємодії.	8	2	2			4	8	2				8
Разом за темою 3	15	4	2			9	15	2				13
Усього годин за темами 1, 2,3 (I блок)	45	12	6			27	45	4	2			39
Блок 2. «Міжкультурна компетентність»												
Тема 4. «Мова й національний характер»												
Підтема 1(7). Навчання іноземних мов як засобу спілкування на тлі соціального, культурного, політичного життя	7	2				5	7					7

народу.												
Підтема 2(8). Мова як хранитель культури.	8	2	2			4	8	2				6
Разом за темою 4	13	4	2			9	15	2				13
Тема 5. «Лінгво-культурологічні паралелі України та англомовних країн»												
Тема 1(9). Причини розходження культурних феноменів у соціокультурних середовищах різних мов.	7	2				5	7					7
Тема 2(10). Семіотична та парадигматична асиметрія культурних феноменів в українській та англійській мовах.	8	2	2			4	8		2			6
Разом за темою 5	15	4	2			9			2			13
Тема 6. «Культурний, мовний та комунікативний аспекти міжкультурної компетентності»												
Тема 1(11). Теоретико-методологічні концепції міжкультурної компетентності.	7	2	2			4	7					7
Тема 2(12). Толерантність як результат міжкультурної комунікації. Полікультурний простір Мелітополя та Запорізького регіону.	8	2				5	8		2			6
Разом за змістовим модулем 6	15	4	2			9	15		2			13
Разом за темами 4,5,6 (блок 2)	45	12	6			27	45	2	4			39
Усього годин за 3 семестр	90	24	12			54		6	6			78

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Актуальність проблеми міжкультурної комунікації в сучасних умовах. Предмет, об'єкт і задачі дисципліни. Визначення основних понять дисципліни. Relevance of cross-cultural communication problem in the modern world. Subject, object and tasks of the discipline. Definition of basic concepts of the discipline.	2/2
2	Теорії й моделі комунікації. Communication Theories and Models.	2
3	Вплив суспільства на культурну ідентичність. The impact of society on cultural identity.	2
4	Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. The problem of understanding in intercultural communication.	2
5	Проблема специфіки мовної картини світу в різних етнічних групах. Problem of a specific language picture of the world in different ethnic groups.	2
6	Стереотипи у міжкультурній взаємодії. Stereotypes in intercultural interaction.	2/2
7	Навчання іноземних мов як засобу спілкування на тлі соціального, культурного, політичного життя народу. Learning foreign languages as a means of communication on a background of social, cultural and political life of the nation.	2
8	Мова як хранитель культури. Language as a guardian of culture.	2/2
9	Причини розходження культурних феноменів у соціокультурних середовищах різних мов. The reasons for the differences in cultural phenomena of social and cultural environments different languages.	2
10	Семіотична та парадигматична асиметрія культурних феноменів в українській та англійській мовах. Semiotic asymmetry and paradigmatic cultural phenomena in Ukrainian and English.	2
11	Теоретико-методологічні концепції міжкультурної компетентності. Theoretical and methodological concept of cross-cultural competence.	2
12	Толерантність як результат міжкультурної комунікації. Полікультурний простір Мелітополя та Запорізького регіону. Tolerance as a result of cross-cultural and intercultural communication. The multicultural space of Melitopol and the Zaporizhzhia region.	2
Разом		24/6

8. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Види контролю	Кількість годин
1	Themes 1,2. Relevance of cross-cultural communication problem in the modern world. Communication Theories and Models.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2
2	Themes 3,4. The impact of society on cultural identity. The problem of understanding in intercultural communication.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2/2
3	Themes 5,6. Problem of a specific language picture of the world in different ethnic groups. Stereotypes in intercultural interaction.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2
4	Themes 7,8. Learning foreign languages as a means of communication on a background of social, cultural and political life of the nation. Language as a guardian of culture.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2
5	Themes 9,10. The reasons for the differences in cultural phenomena of social and cultural environments different languages. Semiotic asymmetry and paradigmatic cultural phenomena in Ukrainian and English.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2/2
6	Themes 11,12. Theoretical and methodological concept of cross-cultural competence. Tolerance as a result of cross-cultural and intercultural communication. The multicultural space of Melitopol and the Zaporizhzhia region.	Відповіді на питання, тестові завдання презентація /міні-лекція	2/2
	Разом		12/6

9. Самостійна робота

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
-------	---

1	<p>Theme 1. Relevance of cross-cultural communication problem in the modern world.</p> <p>Актуальність проблеми міжкультурної комунікації в сучасних умовах. Предмет, об'єкт і задачі дисципліни. Визначення основних понять дисципліни. Культура та її елементи. Теоретичні й методологічні складності при визначенні поняття. Основні методологічні підходи при аналізі феноменів культури. Основні елементи культури. Соціалізація індивідів та груп як результат культурного розвитку.</p>
2	<p>Theme 2. Communication Theories and Models. Поняття й історія розвитку комунікації. Різновиди комунікації. Теорії й моделі комунікації. Історія розвитку міжкультурної комунікації.</p>
3	<p>Theme 3. The impact of society on cultural identity. Культурна ідентичність – статистичний та динамічний аспекти. Етноцентризм як культурний феномен. Вплив суспільства на культурну ідентичність.</p>
4	<p>Theme 4. The problem of understanding in intercultural communication. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Можливості розуміння іншої культури. Особливості сприйняття інших культур. Засвоєння іншої культури. Культурні бар'єри. Культурний шок: причини, етапи розвитку, засоби подолання.</p>
5	<p>Theme 5. Problem of a specific language picture of the world in different ethnic groups. Проблема специфіки мовної картини світу в різних етнічних групах. Проблема співіснування культур в історичному просторі. Міжособистісна атракція у міжкультурній взаємодії. Атрибуція в міжкультурній комунікації.</p>
6	<p>Theme 6. Stereotypes in intercultural interaction. Стереотипи у міжкультурній взаємодії. Механізми формування, функції та види стереотипів. Значення стереотипів для міжкультурної комунікації. Основні напрями вивчення невербальної комунікації. Детермінанти міжкультурної комунікації.</p>
7	<p>Theme 7. Learning foreign languages as a means of communication on a background of social, cultural and political life of the nation. Міжкультурна комунікація й вивчення іноземних мов. Навчання іноземних мов як засобу спілкування на тлі соціального, культурного, політичного життя народу. Роль мови у формуванні особистості. Прояв основних рис національного характеру в процесі вербальної комунікації. Проблема розуміння художньої літератури. Соціокультурний коментар як засіб подолання конфлікту культур.</p>
8	<p>Theme 8. Language as a guardian of culture. Акустичні й візуальні характеристики культури. Роль співставлення мов і культур для повного розкриття їх сутності. Гіпотеза лінгвістичної відносності. Мова як хранитель культури. Проблема специфіки мовної картини людини, природи, суспільства в різних етнічних групах. Мовні відмінності (граматичні, лексичні). Соціокультурні відмінності (комунікативно-поведінкові, психологічні, етнографічні).</p>
9	<p>Theme 9. The reasons for the differences in cultural phenomena of social and cultural environments different languages. Мова як форма самовираження народу. Знакова природа культурного феномену. Причини розходження культурних феноменів у соціокультурних середовищах різних мов.</p>

10	Theme 10. Semiotic asymmetry and paradigmatic cultural phenomena in Ukrainian and English. Семіотична та парадигматична асиметрія культурних феноменів в українській та англійській мовах. Проблема різниці в найменуванні однакових реалій в різних мовах. Вираження граматичних категорій в українській та англійській мовах.
11	Theme 11. Theoretical and methodological concept of cross-cultural competence. Види акультурації. Модель освоєння іншої культури. Міжкультурна компетентність та її культурний, мовний, комунікативний аспекти. Теоретико-методологічні концепції міжкультурної компетентності. Функції та структура міжкультурної компетентності. Мовна, комунікативна та культурна компетентності як основні складники міжкультурної компетентності.
12	Theme 12. Tolerance as a result of cross-cultural and intercultural communication. The multicultural space of Melitopol and the Zaporizhzhia region. Особливості вираження комунікативної установки в різних мовах. Толерантність як результат міжкультурної комунікації. Принципи саморефлексії, діалогу, суспільного обговорення як запорука формування толерантності. Співіснування різних лінгвокультур у Мелітополі та Запорізькому регіоні. Національні спільноти Мелітополя. Історичне становлення громади. Умови досягнення високого індекса інтеркультурності в Мелітополі. Збереження національної ідентичності та взаємозбагачення культур шляхом міжкультурного діалогу та співробітництва.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів
1	Есе та усна відповідь з тем
2	Творчий проект
3	Конспект (підготовка до заліку)

Теми рефератів, есе, презентацій, творчих проектів для самостійного виконання

1. Socialization of persons and groups as a result of cultural development.
2. The problem of understanding in intercultural communication.
3. The problem of coexistence of cultures in historical space.
4. Stereotypes in intercultural interaction.
5. The role of the language in the personality formation.
6. The manifestation of the main features of the national character in the verbal communication.
7. The problem of understanding literature.
8. Acoustic and visual characteristics of the culture.
9. Language as a guardian of culture.
10. Problem of specific linguistic picture of human nature, society in different ethnic groups.

11. Sociocultural differences (communicative-behavioral, psychological, ethnographic).
12. The problem of differences in the name of the same reality in English and Ukrainian.
13. Peculiarities of communicative setting expression in English and Ukrainian.
14. Tolerance as a result of cross-cultural and intercultural communication.
15. The principles of self-reflection, dialogue and public discussion as the key to tolerance.
16. Melitopol as an intercultural city.
17. Features of the formation of the intercultural community in Zaporizhzhia region

10. Методи навчання

Методи навчання

За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу використовуються пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемний; частково-пошуковий (евристичний) методи (представлення навчальної інформації у словесній формі та за допомогою наочності (демонстрація фото-, відеоматеріалів, тематичних текстів тощо).

Для уникнення пасивного накопичення матеріалу на практичних заняттях використовуються активні методи і прийоми організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності з використанням широкого спектру комунікативних методик: практичні заняття із розв'язанням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, cross-overgroups, tutorless group, think-pair-share; здійснюється стимулювання і мотивація навчально-пізнавальної діяльності шляхом заохочення здобувачів вищої освіти до виконання творчих завдань – презентацій, міні-лекцій з публічними виступами, , що також розвивають соціальні навички та забезпечують розвиток критичного мислення, вміння сформулювати незалежну думку, аргументувати, відстоювати власну точку зору, швидко шукати шляхи вирішення поставленої проблеми; контролю та самоконтролю у навчанні шляхом виконання тестових завдань та завдань, що містяться у навчальному посібнику та методичних рекомендаціях до вивчення дисципліни.

Формат курсу:

Очний (offline) у вигляді практичних занять.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б.Хмельницького.

11. Форми і методи контролю

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), модульного

(періодичного) контролю. За результатами суми двох модулів, оцінки за поточний контроль виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на семінарському занятті та есе, конспект	2,5 бали (2,5-2,3 – за змістовну, повну, структуровану відповідь, яка складається з логічно пов'язаних граматично правильно побудованих речень, лексично насичених, поданих фонетично правильно; 2,2-1,9 – відповідь змістовна, структурована, але допущені деякі помилки або неточності; складається з логічно пов'язаних граматично правильно побудованих речень, лексично насичених, фонетично правильних, можливі 1-2 помилки у граматичній побудові речень або у доборі лексичних одиниць; 1,5-1,8 – відповідь неповна, частини логічно не пов'язані, допущені граматичні й фонетичні помилки, лексика одноманітна; менше 1,7 – студент майже не розуміє змісту матеріалу, лексика обмежена, допускає значні граматичні й фонетичні помилки)
Творчий проект, презентація, міні-лекція	10 балів (10-9 – за достатній обсяг, змістовність, структурованість, 8-7 – достатній обсяг, змістовність, структурованість, за наявності незначної кількості несуттєвих помилок, 6-5 – за недостатній обсяг та змістовність, наявність помилок, 4-3 – за порушення змістовності, недостатнє розуміння теми, суттєві помилки; 2-1 – за невідповідність темі, суттєві помилки у викладі

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з курсу "Міжкультурна комунікація" / уклад. Т. В. Рябуха, Т. В. Тарасенко, Л. А. Куликова. Мелітополь: МДПУ, 2019. 63 с.
2. Навчальний посібник з курсу «Міжкультурна комунікація» для студентів філологічних спеціальностей. Укладачі: Т.В.Тарасенко, Т. В. Рябуха, Т. В. Коноваленко, І. О. Баранцова. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2016. 83 с.
3. Communication Between Cultures, Seventh Edition / Larry A. Samovar, Richard E. Porter, Edwin R. McDaniel. Boston: Wadsworth, Cengage Learning, 2010. 463 p.

Допоміжна

4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2004. 343 с.
5. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К., 2007.
6. Бистрицький Є., Пролеєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. К.: Дух і літера, 2020. 416 с.
7. Галицька М. М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. Освітологічний дискурс, 2014. № 2(6). С. 23–30.
8. Дарморіз О. В. Толерантність у сфері міжнаціональної культурної комунікації. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/15835/1/103-Darmoriz-225-226.pdf>
9. Загороднова В.Ф. Основи міжкультурної комунікації. Бердянськ: БДПУ, 2018. 314 с.
10. Кучмій О. П. Міжкультурні комунікації. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К.:Знання України, 2004. Т.2. 812с.
11. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. К.: Академія, 2012. 288 с.
12. Мелітополь – інтеркультурне місто. URL: <https://www.uszn-mlt.com/interkulturnist>
13. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація». Філософські проблеми гуманітарних наук. 2006. № 8.
14. Невербальна комунікація. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851/>
15. Основи соціалізації особистості: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Т. М. Тюльпа. Глухів (Сум. обл.): ГНПУ ім. О. Довженка, 2016. 163 с.
16. Савицька О. В., Співак Л. М. Етноцентризм як механізм міжгрупового сприймання. Етнопсихологія. К.: Каравела, 2011. 264 с.
17. Семенюк О.А., Пращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації. К.: Академія, 2010. 240 с.

18. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб. / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків та ін.; [ред.: О. Міхеєва, О. Ковалевська] ; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». Львів: ЗУКЦ, 2013. 256 с.
19. Тарасенко Т.В. Мовні лакуни у міжкультурній комунікації. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки: [зб. наук. ст.] / [гол. ред. В. А. Зарва]. Бердянськ: ФО-П Ткачук О. В., 2016. Вип. X. 271 с. С. 68–75.
20. Шайгородський Ю. Ж. Ціннісний конструкт міжкультурної комунікації. № 1. 2001. С. 41–48.
21. Crowther J., Kavanagh K. Oxford Guide to British and American Culture / J. Crowther (edit.). Oxford University Press, 2004. 600 p.
22. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of language. Cambridge: CUP, 1997. 480 p.
23. Gibson R. Intercultural Business Communication. Oxford University Press, 2009. 112 p.
24. History and culture of English-speaking countries: навчальний посібник. Т.В. Тарасенко, Л.А. Куликова, Т.В. Рябуха, І.О. Баранцова. Мелітополь: Видавництво МДПУ, 2020. 120 с.
25. Hofstede, G., and Hofstede, G.-Jan. Cultures and Organizations: Software of the Mind. New York., 2004.
26. ICC index analysis 2020. Melitopol. URL: <https://rm.coe.int/melitopol-icc-index-2020/16809eef83>
27. Intercultural Communication in Contexts / Judith N. Martin, Thomas K. Nakayama. Boston: Higher education. 558 p.
28. Longman Dictionary of English Language and Culture / Longman. Harlow, L.: Longman, 1993. 1528 p.
29. Oxford Advanced Learner's Dictionary of current English. A.S. Hornby. Fifth edition. Oxford: University Press, 1995. 1428p.
30. Thornley G.C., Roberts G. An Outline of English Literature. Longman, 1994. 216 p.

14. Інформаційні ресурси

У ході вивчення навчальної дисципліни демонструються тематичні відеоролики з питань курсу, наприклад:

1. Відео «Intercultural Communication»
(<https://www.youtube.com/watch?v=sGRkVqr8EII>);
2. Відео «Effective Cross Cultural Communication»
(<https://www.youtube.com/watch?v=IMplUEgo5YQ>);
3. Відео «What is INTERCULTURAL COMMUNICATION? What does INTERCULTURAL COMMUNICATION mean?»
(<https://www.youtube.com/watch?v=kDrCWR1Q79M>);
4. Відео «Stereotypes Intercultural Communication»
(<https://www.youtube.com/watch?v=LQQtoyStMe4>)
5. 113 Best Intercultural Communication images»
(<https://www.pinterest.com/theprofkkaiser/intercultural-communication/>);
6. Відео «Cross-Cultural Communication: Definition, Strategies & Examples»
(<https://study.com/academy/lesson/cross-cultural-communication-definition-strategies-examples.html>);
7. Відео «Introduction to Intercultural Communication»
(<https://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/hum/viesti/en/icsl>);
8. Відео «50 Weird & Confusing Facts About British Life & Culture»
(<https://www.youtube.com/watch?v=fmHtl2CRMXc>);

9. Відео «British Humour Explained (with examples)»
(https://www.youtube.com/watch?v=LNFw1XcRu_E);
10. Відео «Dating Beyond Borders»
(<https://www.youtube.com/user/DatingBeyondBorders>);
11. Відео «Types of Communication»
(<https://www.youtube.com/watch?v=KS2mBGny1Hc>);
12. Відео «Forms of Communication»
(<https://www.youtube.com/watch?v=n7RTRLTIuYw>);
13. Відео «What is Communication? Definition, Process, Types and 7 C's of Communication» (<https://www.youtube.com/watch?v=RkebtEk2zU0>);
14. Відео «Types of Verbal Communication - Introduction to Communication Skills - Communication Skills» (https://www.youtube.com/watch?v=LC5agCAQ_n4);
15. Відео «Language, Culture, and Identity»
(<https://www.youtube.com/watch?v=uHV7q2V77K4>);
16. Відео «What is CULTURAL IDENTITY? What does CULTURAL IDENTITY mean? CULTURAL IDENTITY meaning & explanation»
(<https://www.youtube.com/watch?v=Rz-zhLKOCLM>);
17. Відео «The Art of Non-Verbal Communication» (<https://www.comptia.org/blog/the-art-of-non-verbal-communication-in-a-video-conferencing-world>);
18. Відео «How Language Reflects Culture & Affects Meaning»
<https://www.google.com/search?q=Language+as+a+guardian+>);